Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro zahraniční věci

2025/2164(INI)

10.09.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky – výroční zpráva za rok 2025
(2025/2164(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: David McAllister

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....8

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky – výroční zpráva za rok 2025

(2025/2164(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU), a zejména na články 14, 16, 21, 24, 36 a 41 této smlouvy,

– s ohledem na zprávu vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 25. června 2025 nazvanou „Zpráva o společné zahraniční a bezpečnostní politice – Naše priority v roce 2025“,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že mezi hlavní cíle společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU (SZBP) patří zachování míru, posílení mezinárodní bezpečnosti, prosazování mezinárodní spolupráce a podpora demokracie, právního státu a dodržování lidských práv;

B. vzhledem k tomu, že některé historické a nově vznikající mocnosti přijímají různorodé přístupy od úzké spolupráce až po konfrontaci v jednotlivých odvětvích; vzhledem k tomu, že v současném geopolitickém klimatu nemá EU v některých případech jinou možnost než zvolit dohody na transakčním základě;

.

1. sdílí obavy, které ve své zprávě vyjádřila místopředsedkyně Komise, vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, a je znepokojen rychlým tempem geopolitických změn, které jsou vyvolány důrazným vojenským, politickým a ekonomickým tlakem autoritářských mocností; se znepokojením konstatuje, že mezinárodní systém je stále více multipolární a méně multilaterální, spolupráce a obchod jsou nahrazovány konkurencí a investice, informace a migrační toky se stále více stávají zbraněmi; upozorňuje, že tato roztříštěnost ohrožuje naše strategické zájmy, bezpečnost, prosperitu a jednotu a vyžaduje mobilizaci našich regionálních a globálních partnerství a spojenectví;

2. v této souvislosti vyzývá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby vypracovala SZBP zaměřenou na budoucnost, která by sledovala cíle uvedené v následujících odstavcích;

Utváření mezinárodního řádu založeného na pravidlech, který hájíme

3. připomíná, že mezinárodní řád založený na pravidlech chrání svrchovanost a celistvost států, umožňuje mírová řešení sporů a zajišťuje, že moc se řídí podle práva, nikoli síly; je znepokojen tím, že mezinárodní řád založený na pravidlech je pod nebývalým tlakem způsobeným vnitřním rozvratem a vnějšími útoky; varuje, že jeho likvidace povede

k nestabilitě a konfliktům po celém světě, a tím oslabí naše vlastní bezpečnost a prosperita;

4. zdůrazňuje, že nezákonná a neoprávněná válečná agrese Ruska proti Ukrajině představuje bezprecedentní útok na evropský mírový řád od druhé světové války; připomíná, že ruská agrese nesmí uspět, aby bylo zřejmé, že síla nepřeváží nad právem, a ostatní se odradili od pokusů o přepisování hranic vojenskými prostředky; požaduje proto okamžité a bezpodmínečné příměří, stažení Ruska z Ukrajiny a návrat všech dětí, které Rusko nezákonně uneslo;

5. zdůrazňuje, že jakákoli mírová dohoda musí obsahovat spolehlivé bezpečnostní záruky pro Ukrajinu, musí být vyjednána jejím zvoleným vedením a musí mít podporu jejího lidu; varuje před podvratnými návrhy Ruska, jejichž cílem je prodloužit válku, a upozorňuje, že jakékoli urovnání vynucené Ruskem nebo odměňující jeho agresi by vážně ohrozilo evropskou bezpečnost;

6. naléhavě vyzývá Komisi, aby aktivně podporovala mezinárodní mechanismy spravedlnosti a zajistila odpovědnost za válečné zločiny a zločiny agrese; vyzývá Komisi, aby navrhla právní předpisy, které by umožnily využití imobilizovaných ruských zahraničních aktiv na obnovu Ukrajiny;

7. zdůrazňuje, že ruská agrese destabilizuje východní sousedství EU a vyvolává efekty přelévání na západním Balkáně;

8. znovu opakuje, že EU a všechny její členské státy musí jít příkladem při prosazování svrchovanosti a mezinárodního práva; zdůrazňuje, že její důvěryhodnost a schopnost chránit své občany a životně důležité zájmy závisí na jejím závazku dodržovat základní zásady, jako je demokracie, právní stát a lidská důstojnost;

9. vyjadřuje hluboké znepokojení nad současným stavem humanitárních norem a nad nerespektováním ochrany civilistů podle mezinárodního práva v souvislosti s vleklými konflikty na Blízkém východě; znovu potvrzuje závazek EU podporovat existenci a bezpečnost Státu Izrael a zdůrazňuje jeho právo na obranu při plném respektování mezinárodního práva; naléhavě vyzývá k prosazování důvěryhodného politického procesu zaměřeného na dosažení dvoustátního řešení založeného na hranicích z roku 1967 a na Jeruzalému jako společném hlavním městě;

10. potvrzuje klíčovou úlohu mnohostranných organizací a regionálních fór jako nepostradatelných platforem pro řešení konfliktů a globální správu; varuje, že „mini-laterální“ formáty mohou vést k větší roztříštěnosti globálních norem a vyžadují, aby EU v úzké spolupráci se svými podobně smýšlejícími partnery udržovala rovnováhu v širokém a inkluzivním pojetí multilateralismu; vyzývá Komisi a místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby se ujaly vedení v mnohostranných iniciativách, které se budou pevně opírat o globální pravidla a které zajistí bezpečnost a prosperitu Evropy;

11. vyzývá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby v úzké spolupráci s členskými státy podporovala přesvědčivý a stabilní demokratický narativ, který by kontroval autokratickému tlaku; podporuje větší investice do strategické komunikace a boje proti zahraničnímu vměšování a manipulaci s informacemi;

12. podporuje každoroční strategické přezkumy hrozeb pro mezinárodní řád založený na pravidlech, které by koordinovala Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) a po nichž by následovala aktivní opatření, které by bránily dalšímu rozvratu mnohostranných norem;

Podpora spolupráce na základě společných zájmů

13. znovu potvrzuje, že vnější činnost EU vyžaduje důvěryhodnou angažovanost založenou na hodnotách; trvá však na tom, že spoléhat se pouze na normativní pravomoc je nedostatečné; podporuje asertivnější prosazování strategických cílů EU a zároveň využití partnerství a aliancí založených na společných zájmech;

14. vybízí místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby usilovala o přizpůsobení politik očekáváním členských států a partnerských zemí a aby rychle plnila politické dohody, čímž by se EU stala spolehlivou strategickou oporou;

15. zdůrazňuje, že pevné transatlantické partnerství se Spojenými státy a Kanadou v rámci NATO zůstává nepostradatelné a tvoří jádro naší evropské bezpečnostní architektury; připomíná, že aby byla EU silným transatlantickým partnerem, musí být sama silnější a schopnější, zejména pokud jde o její vlastní obranu a bezpečnost; uznává, že Spojené státy nyní uplatňují spíše transakční přístup, pokud jde o multilateralismus a evropskou bezpečnost; v této souvislosti zdůrazňuje, že je naléhavě nutné, aby EU a její členské státy usilovaly o strategickou autonomii a investovaly do důvěryhodných a dostatečných obranných schopností; vítá prohloubenou spolupráci s Kanadou a dalšími podobně smýšlejícími partnery na ochranu společných demokratických hodnot a globální stability;

16. oceňuje silné a konstruktivní partnerství se Spojeným královstvím; vítá společné prohlášení vrcholných představitelů Spojeného království a EU ze dne 19. května 2025, které následovalo po summitu GB-EU 2025 a v němž byl nastíněn strukturovaný dialog o zahraniční a bezpečnostní politice; vyzývá k jeho urychlenému provedení;

17. oceňuje úzké vztahy se západoevropskými zeměmi, které nejsou členy EU, a jejich úzkou spolupráci v oblasti vnější činnosti EU;

18. vyzdvihuje strategický význam západního Balkánu a podporuje důvěryhodnou politickou a bezpečnostní spolupráci na cestě k integraci do EU, která je založena na vlastních zásluhách těchto zemí; zdůrazňuje, že budoucnost západního Balkánu, Ukrajiny a Moldavska je v EU;

19. zdůrazňuje, že strategická úloha Turecka jako člena NATO a jeho spolupráce s EU mají zásadní význam pro evropskou stabilitu a bezpečnost; vyjadřuje silné znepokojení nad úpadkem demokracie v Turecku; vyzývá k okamžitému propuštění vůdce opozice Ekrema İmamoğlua;

20. vyzdvihuje strategický význam jižního Kavkazu; odsuzuje autoritářské tendence gruzínské vlády; vyzývá Gruzii, aby se vrátila ke směřování do EU; podporuje mírovou dohodu mezi Arménií a Ázerbájdžánem ze srpna 2025;

21. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné posílit politickou a hospodářskou přítomnost EU ve Střední Asii;

22. zdůrazňuje, že je třeba posílit a prohloubit spolupráci EU se zeměmi Perského zálivu v oblasti migrace, digitální transformace, bezpečnosti a zelené transformace;

23. opakuje, že Evropa má zásadní zájem na tom, aby v indicko-tichomořském regionu panoval mírový, stabilní řád a založený na pravidlech; vybízí k navázání užších vazeb v rámci SZBP s podobně smýšlejícími partnery, zejména s Austrálií, Novým Zélandem, Jižní Koreou a Japonskem;

24. domnívá se, že zrychlující se militarizace Číny a její vojenské a politické partnerství s Ruskem a Severní Koreou představují klíčovou geopolitickou výzvu 21. století; zdůrazňuje, že EU musí přijmout vícerozměrnou strategii, která kombinuje zásadovou diplomacii zaměřenou na dodržování mezinárodního práva s hospodářskou angažovaností, jež chrání naše zájmy;

25. konstatuje, že geopolitické výzvy posílily společné zájmy EU a Indie; podporuje summit EU-Indie, který má zahájit novou strategickou agendu;

26. naléhavě vyzývá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku a členské státy, aby se zaměřily na rozvoj silnějších dvoustranných partnerství s podobně smýšlejícími africkými zeměmi založených na zásadě „více za více“ a zároveň podporujících univerzální hodnoty lidských práv a demokracie; vyjadřuje politování nad tím, že v řadě afrických zemí došlo k úpadku demokracie;

27. zdůrazňuje, že je třeba prohloubit angažovanost EU v podobně smýšlejících zemích Latinské Ameriky a Karibiku;

28. zdůrazňuje rostoucí geostrategický význam Arktidy a připomíná potřebu soudržné a aktuální arktické politiky EU;

29. vyzývá Komisi a ESVČ, aby zintenzivnily strukturovanou spolupráci s regionálními organizacemi – včetně Sdružení národů jihovýchodní Asie, Africké unie, Společenství latinskoamerických a karibských států a Rady pro spolupráci v Zálivu – s cílem vytvořit inkluzivní regionální bezpečnostní architekturu a koordinovat mnohostranné politické reakce;

Stanovení pozic, o nichž nelze vyjednávat, které považujeme za nedotknutelné

30. opakuje, že vnější činnost EU je neoddělitelně spjata s hodnotami a zásadami zakotvenými v článku 2, čl. 3 odst. 5 a článku 21 SEU;

31. připomíná, že důvěryhodnost EU závisí na její schopnosti jednat rozhodně při ochraně svých občanů a zabezpečení svých zájmů; zdůrazňuje, že by měla být důsledně komunikována hranice, která bude znamenat rozhodné kroky, a musí se s ní pojit jednoznačné reakce na hrubá porušení lidských práv; podporuje rozšíření režimu sankcí EU v oblasti lidských práv podle vzoru globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv na systémové represe a korupci;

32. podporuje hlubší koordinaci s G7 a dalšími demokratickými partnery s cílem sladit reakce na porušování globálních norem;

33. naléhavě žádá, aby byla věnována větší pozornost pronásledování náboženských menšin, včetně křesťanů; vyzývá k zahrnutí ochrany náboženské svobody do vnější

činnosti EU;

34. vyzývá ESVČ a Komisi, aby vypracovaly kritéria pro hodnocení dopadu sankcí EU a aby v tomto ohledu pravidelně informovaly Evropský parlament;

Zvyšování dopadu vnější činnosti EU, kterou provádíme

35. vyjadřuje politování nad tím, že globální viditelnost a politický vliv EU často neodpovídají jejímu finančnímu a diplomatickému vlivu;

36. vyzývá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby navrhla soudržnou strategickou komunikační strategii, která by zdůraznila přínosy vnější činnosti EU a podpořila cíle EU; vybízí ESVČ, aby posílila politickou přítomnost EU v našich partnerských zemích a naši vnější činnost veřejnosti v těchto zemích více zpřístupnila;

37. vyzývá k většímu sbližování diplomatických služeb EU a členských států s cílem zlepšit součinnost mezi komunikací pod vnitrostátní hlavičkou a pod hlavičkou EU v souladu s přístupem Tým Evropa;

38. zdůrazňuje, že hlavní překážku pro zvýšení viditelnosti a dopadu vnější činnosti EU představují rozpočtová omezení; vyzývá Komisi a ESVČ, aby provedly skutečné stanovení priorit s cílem určit, kde může vnější činnost EU přinést největší politický a strategický užitek;

39. zdůrazňuje strategický potenciál iniciativy Global Gateway pro zvýšení přítomnosti a viditelnosti EU ve světě; vítá skutečnost, že Komise přikládá důraz provádění svých projektů;

40. připomíná, že Evropský parlament hraje významnou úlohu, pokud jde o doplňování viditelnosti a vlivu vnější činnosti EU, čímž podporuje úsilí diplomatických služeb EU a členských států;

41. připomíná, že rozpočtová funkce Evropského parlamentu je neoddělitelně spjata s jeho funkcí demokratické kontroly a konzultační funkcí;

42. domnívá se, že je třeba posílit parlamentní dohled nad vnější činností EU, včetně pravidelného přístupu k důvěrným informacím a strukturovaných dialogů;

43. zdůrazňuje, že každá výše uvedená záležitost vyžaduje odpovídající reakci ze strany místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky;

°

° °

44. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Evropské radě, Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a vládám a parlamentům členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Výbor pro zahraniční věci každoročně vypracovává návrh usnesení o provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) jako reakci na zprávu kterou Evropskému parlamentu předkládá vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Toto usnesení hodnotí pokrok a výzvy v oblasti SZBP a představuje ústřední část příspěvku Evropského parlamentu k utváření vnější činnosti EU. To je důležité zejména s ohledem na posílení kontrolních pravomocí, které Evropskému parlamentu přiznává Lisabonská smlouva.

Tato zpráva rozšiřuje klíčové strategické priority, které určují budoucí směřování SZBP, a nabízí jasné vodítko pro výkonnou moc EU. Klade důraz na přístup zaměřený na budoucnost prostřednictvím několika základních zásad, které by podle přesvědčení Parlamentu měly být základem SZBP:

a) utváření mezinárodního řádu založeného na pravidlech, který hájíme,

b) podpora spolupráce na základě společných zájmů,

c) stanovení pozic, o nichž nelze vyjednávat, které považujeme za nedotknutelné,

d) zvyšování dopadu vnější činnosti EU, kterou provádíme.

Zpráva se podrobně věnuje každé z těchto priorit.